

CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE

Mapa korupcji

Zwalczanie przestępczości korupcyjnej
w Polsce w 2014 r.

Warszawa 2015

CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE

MAPA KORUPCJI

Zwalczanie przestępczości korupcyjnej w Polsce w 2014 r.

WARSZAWA 2015

CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE

Al. Ujazdowskie 9

00-583 Warszawa

www.cba.gov.pl

Opracowanie, redakcja graficzna, projekt okładki, skład

Departament Analiz CBA

Elektroniczna wersja

www.cba.gov.pl – w dziale „Publikacje”

ISBN 978-83-62455-06-5

Przygotowanie do druku oraz druk

Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji

ul. Zegrzyńska 121, 05-119 Legionowo

www.csp.edu.pl

Spis treści

Wstęp.....	5
Rejestracje przestępstw korupcyjnych	7
Postępowania przygotowawcze.....	12
Podejrzani w sprawach o przestępstwa korupcyjne	20
Stosowane środki zapobiegawcze.....	22
Zabezpieczone mienie i ujawnione korzyści majątkowe	24
Prawomocne skazania	25
Przestępczość korupcyjna w organach ścigania i Siłach Zbrojnych RP.....	32
Dane Departamentu Wywiadu Skarbowego Ministerstwa Finansów	37
Spis tabel	38
Spis wykresów	39

Wstęp

Określenie skali korupcji w Polsce nie jest możliwe – wiele przypadków nie zostało bowiem nigdy ujawnionych. Wiadomo natomiast, że jest to jedna z najbardziej szkodliwych patologii społecznych, która występuje we wszystkich sektorach życia publicznego, na ogół nie pozostawiając łatwo uchwytnych śladów.

Bezkompromisowa walka z korupcją jest jednym z podstawowych zadań służb i organów państwa, ale przy zwalczaniu tego rodzaju przestępczości nie można przecenić również roli społeczeństwa. Mówimy o wspólnej pracy, pracy pozytywistycznej, która obejmuje m.in. przedsięwzięcia prewencyjno-edukacyjne, o kompleksowej i długotrwałej strategii, ale przede wszystkim podejmowanych każdego dnia działaniach, którym nie towarzyszy rozgłos.

Prezentowane w tegorocznej „Mapie korupcji” dane, obejmujące przestępstwa korupcyjne określone w Kodeksie karnym, ustawie o sporcie oraz w tzw. ustawie refundacyjnej, obrazują aktywność organów ścigania w walce z omawianymi zjawiskami w 2014 r. Należy przy tym nadmienić, że brak wspólnych regulacji prawnych dotyczących gromadzenia danych statystycznych w tej materii niezmiennie utrudnia ich czytelne zestawienie i porównanie.

Dziękuję wszystkim, którzy zechcieli przekazać informacje pozwalające przygotować niniejszą publikację.

Paweł Wojtunik
Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Rejestracje przestępstw korupcyjnych

Przestępstwa omówione w „Mapie korupcji” to czyny opisane w art. 228, 229, 230, 230a, 231 § 2, 250a, 296a, 296b¹ i 305 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.); art. 46, 47 i 48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 715) oraz art. 54 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 345), zwanej dalej ustawą refundacyjną.

W bazach Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, funkcjonującego w strukturach Komendy Głównej Policji (KGP), gromadzone są informacje dotyczące spraw będących przedmiotem czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz wszczętych lub zakończonych postępowań przygotowawczych. Są to dane na temat popełnianych przestępstw, informacje o osobach, przeciwko którym prowadzone są postępowania, a także przedmiotach wykorzystywanych do popełnienia przestępstw lub utraconych w związku z przestępstwami.

Prezentowane dane dotyczą rejestracji przestępstw korupcyjnych w KCIK przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Policję, prokuraturę, Straż Graniczną i Żandarmerię Wojskową.

Tabela nr 1

Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w 2014 r.

Kwalifikacja prawna (artykuł)	Policja	ABW	CBA	Prokuratura	SG	ŻW	Razem
228 kk	1937	9	70	189	4	7	2216
229 kk	1951	3	54	240	54	2	2304
230 kk	480	–	47	20	–	–	547
230a kk	317	–	13	5	1	–	336
231 § 2 kk	3122	1	30	137	–	13	3303
250a kk	99	–	–	4	–	–	103
296a kk	127	8	23	2	–	–	160
296b kk	92	–	–	–	–	–	92
305 kk	226	–	47	13	–	–	286
46 ustawy o sporcie	4	–	–	–	–	–	4
47 ustawy o sporcie	2	–	–	–	–	–	2
48 ustawy o sporcie	–	–	–	–	–	–	–
54 ustawy refundacyjnej	1	–	–	–	–	–	1
Razem	8358	21	284	610	59	22	9354

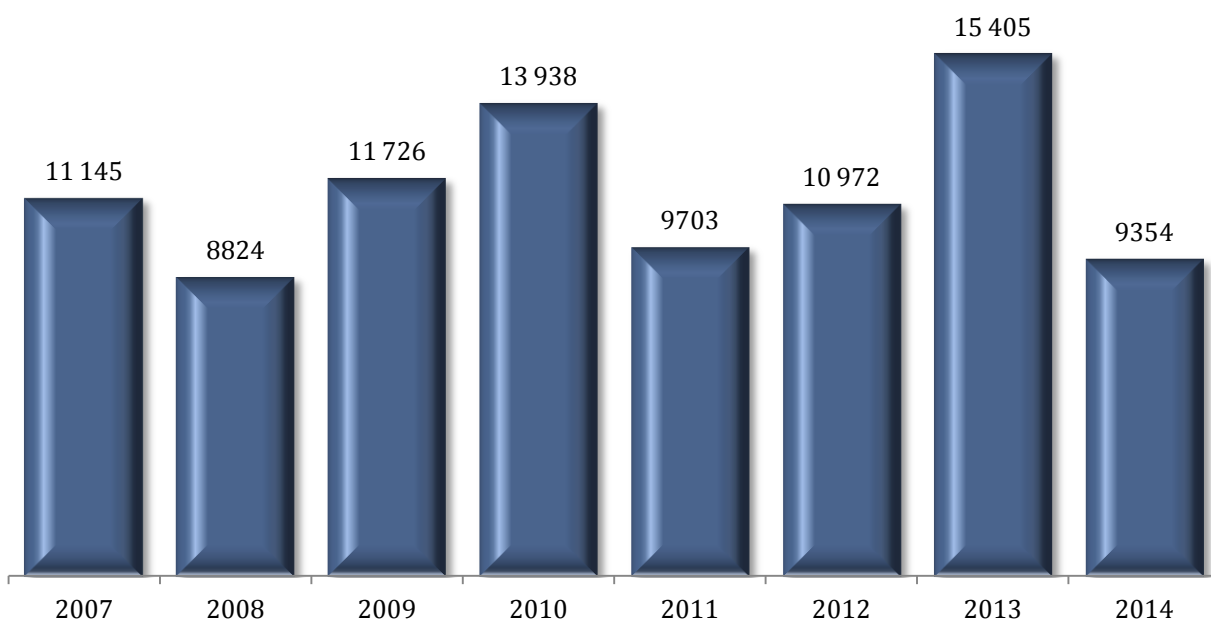
Źródło: KCIK

¹ Uchylony przez art. 46 ustawy o sporcie.

W 2014 r. zarejestrowano 9354 przestępstwa korupcyjne, tj. o 39% mniej niż rok wcześniej (15 405).

Wykres nr 1

Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w KCIK w latach 2007–2014

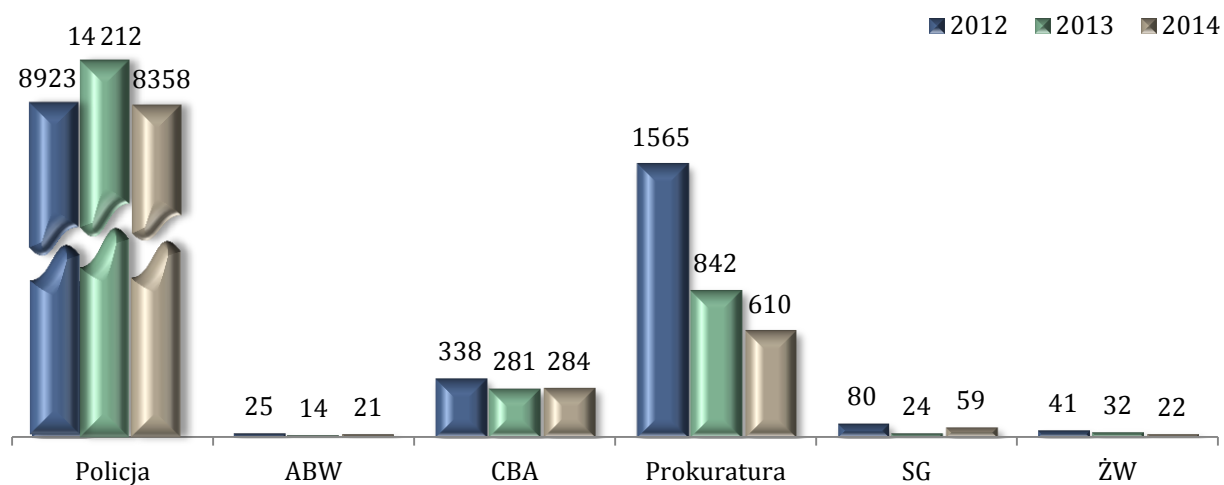

Źródło: KCIK

Przeważającą liczbę rejestracji (89%) dokonała Policja – służba posiadająca najszerszy zakres uprawnień. ABW, CBA oraz SG odnotowały wzrost, natomiast pozostałe organy spadek liczby rejestracji przestępstw korupcyjnych, wyraźny w przypadku Policji.

Wykres nr 2

Liczba przestępstw zarejestrowanych w latach 2012–2014

Źródło: KCIK

Najczęściej rejestrowanymi przestępstwami były: przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231 § 2 kk), przekupstwo (art. 229 kk) oraz sprzedajność urzędnicza (art. 228 kk).

W stosunku do roku 2013 odnotowano spadek liczby rejestracji przestępstw korupcyjnych o niemal 40%. Największy spadek dotyczy przestępstw opisanych w art. 228 kk (ponad 63%), natomiast o ponad 20% spadła liczba rejestracji przestępstw z art. 231 § 2 kk oraz art. 229 kk.

W roku 2014 odbyły się w Polsce wybory samorządowe. Znalazło to odzwierciedlenie w wyraźnym wzroście liczby rejestracji przestępstw określonych jako korupcja wyborcza (art. 250a kk).

Tabela nr 2

Liczba przestępstw zarejestrowanych w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej czynu

Kwalifikacja prawna (artykuł)	2012	2013	2014
228 kk	4128	6124	2216
229 kk	3235	2881	2304
230 kk	975	773	547
230a kk	251	333	336
231 § 2 kk	2083	4423	3303
250a kk	40	18	103
296a kk	158	447	160
296b kk	99	148	92
305 kk	•	252	286
46 ustawy o sporcie	3	4	4
47 ustawy o sporcie	•	–	2
48 ustawy o sporcie	•	2	–
54 ustawy refundacyjnej	•	–	1
Razem	10 972	15 405	9354

Źródło: KCIK

Poniżej zestawione zostały rejestracje poszczególnych przestępstw z podziałem na województwa, w których zostały popełnione.

Tabela nr 3

Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK z podziałem na województwa

Miejsce popełnienia przestępstwa (województwo)	Kwalifikacja prawna (artykuł) ²												Razem
	228 kk	229 kk	230 kk	230a kk	231 § 2 kk	250a kk	296a kk	296b kk	305 kk	46 ustawy o sporcie	47 ustawy o sporcie	54 ustawy refundacyjnej	
śląskie	1385	634	81	98	61	–	32	27	41	–	–	–	2359
lubuskie	14	47	6	1	1917	6	4	–	10	–	–	–	2005
mazowieckie	154	279	36	9	637	16	23	38	67	–	1	–	1260
małopolskie	95	185	126	134	38	–	1	1	16	1	–	–	597
lubelskie	130	114	76	5	85	5	5	–	14	–	–	–	434
świętokrzyskie	31	241	52	16	67	12	2	1	7	–	–	–	429
łódzkie	31	114	9	6	142	6	16	8	18	–	–	–	350
zachodnio-pomorskie	32	73	6	8	140	13	10	–	18	–	–	–	300
kujawsko-pomorskie	37	174	33	12	15	4	7	–	7	–	–	–	289
dolnośląskie	41	111	31	5	19	13	38	3	18	–	–	–	279
pomorskie	59	72	36	18	47	8	4	–	26	–	–	–	270
wielkopolskie	41	61	17	10	33	–	10	8	19	3	1	1	204
podkarpackie	39	73	20	5	32	2	1	–	6	–	–	–	178
podlaskie	47	28	2	1	37	1	1	5	9	–	–	–	131
warmińsko-mazurskie	39	38	4	2	15	12	3	–	5	–	–	–	118
opolskie	8	29	1	–	8	5	1	1	4	–	–	–	57
brak danych o województwie	32	36	11	6	13	–	2	–	2	–	–	–	102
Razem	2215	2309	547	336	3306	103	160	92	287	4	2	1	9362³

Źródło: KCIK

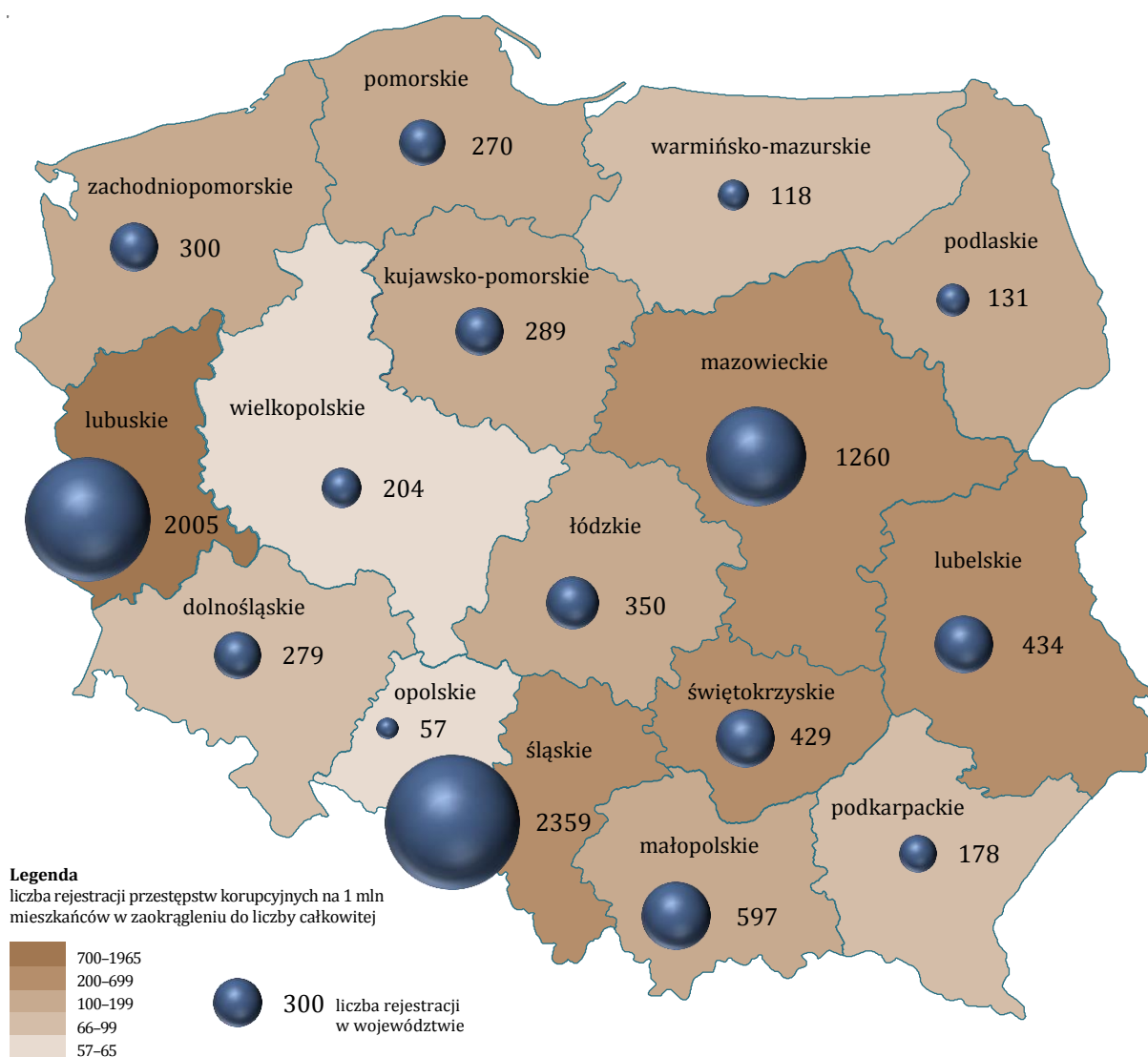
² Ponieważ w roku 2014 w KCIK nie zostały zarejestrowane żadne przestępstwa opisane w art. 48 ustawy o sporcie, danych ich dotyczących nie przedstawiono w tabeli.

³ Suma rejestracji z podziałem na miejsce popełnienia przestępstwa (9362) jest różna od podanej na stronie 9 sumy rejestracji (9354), ponieważ jedno przestępstwo mogło zostać popełnione na terenie kilku województw. Ponadto w 102 przypadkach nie wskazano województwa, na obszarze którego dokonano przestępstwa.

Największa liczba rejestracji dotyczy przestępstw popełnionych na terenie województwa śląskiego (2359), a następnie lubuskiego (2005). Dla porównania w 2013 r. najwięcej rejestracji odnotowano w województwie śląskim (7141) i mazowieckim (1572). Najmniej rejestracji z 2014 r. dotyczy przestępstw popełnionych na terenie województwa opolskiego (57) oraz warmińsko-mazurskiego (118), w 2013 r. w Podlaskiem (87) i Lubuskim (140).

Wykres nr 3

Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2014 r. z podziałem na województwa

Źródło: CBA, KCIK, GUS

W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców najwięcej przestępstw korupcyjnych zarejestrowano w województwie lubuskim, a najmniej w województwie opolskim. W 2013 r. najwięcej takich rejestracji zanotowano w województwie śląskim, najmniej w województwie podlaskim.

Postępowania przygotowawcze

Wszczęte postępowania przygotowawcze

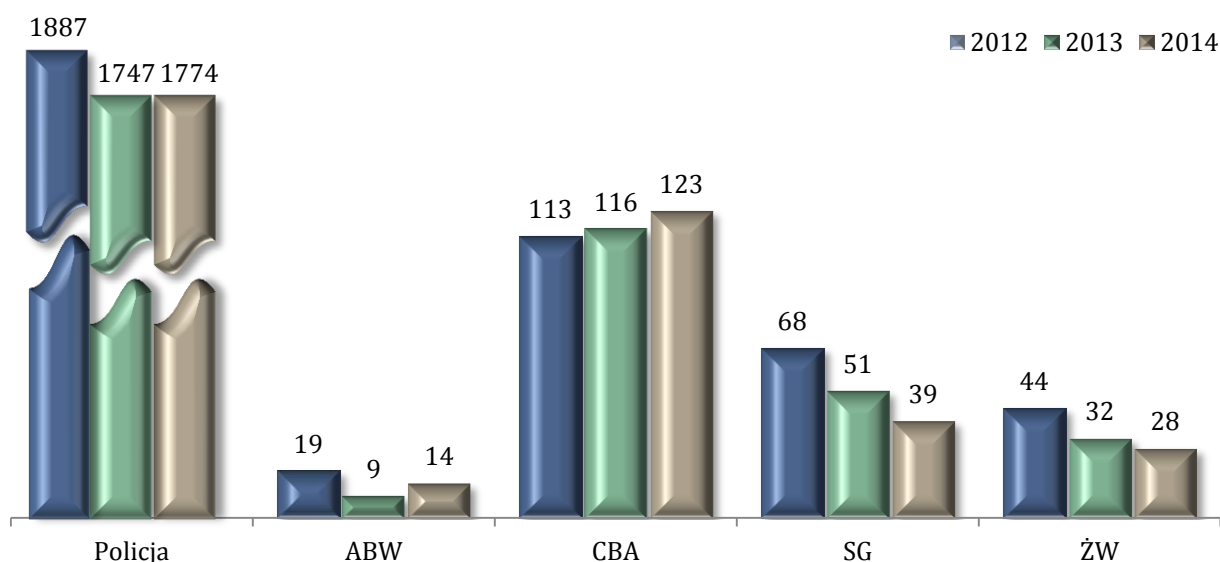

Wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania przygotowawczego inicjuje proces karny. Przed oficjalnym wszczęciem może jednak zaistnieć potrzeba sprawdzenia, czy faktycznie doszło do przestępstwa – wówczas podejmowane są czynności sprawdzające. Uzasadnione podejrzenie musi dotyczyć konkretnego czynu i dać się zakwalifikować do konkretnego przepisu Kodeksu karnego lub innej ustawy zawierającej przepisy karne.

Dane Prokuratury Generalnej⁴ wskazują, że w 2014 r. wszczęto w Polsce 1580 postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw korupcyjnych, rok wcześniej – 1643.

Wykres nr 4

Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych w latach 2012–2014

Źródło: KGP, ABW, CBA, SG, ŻW

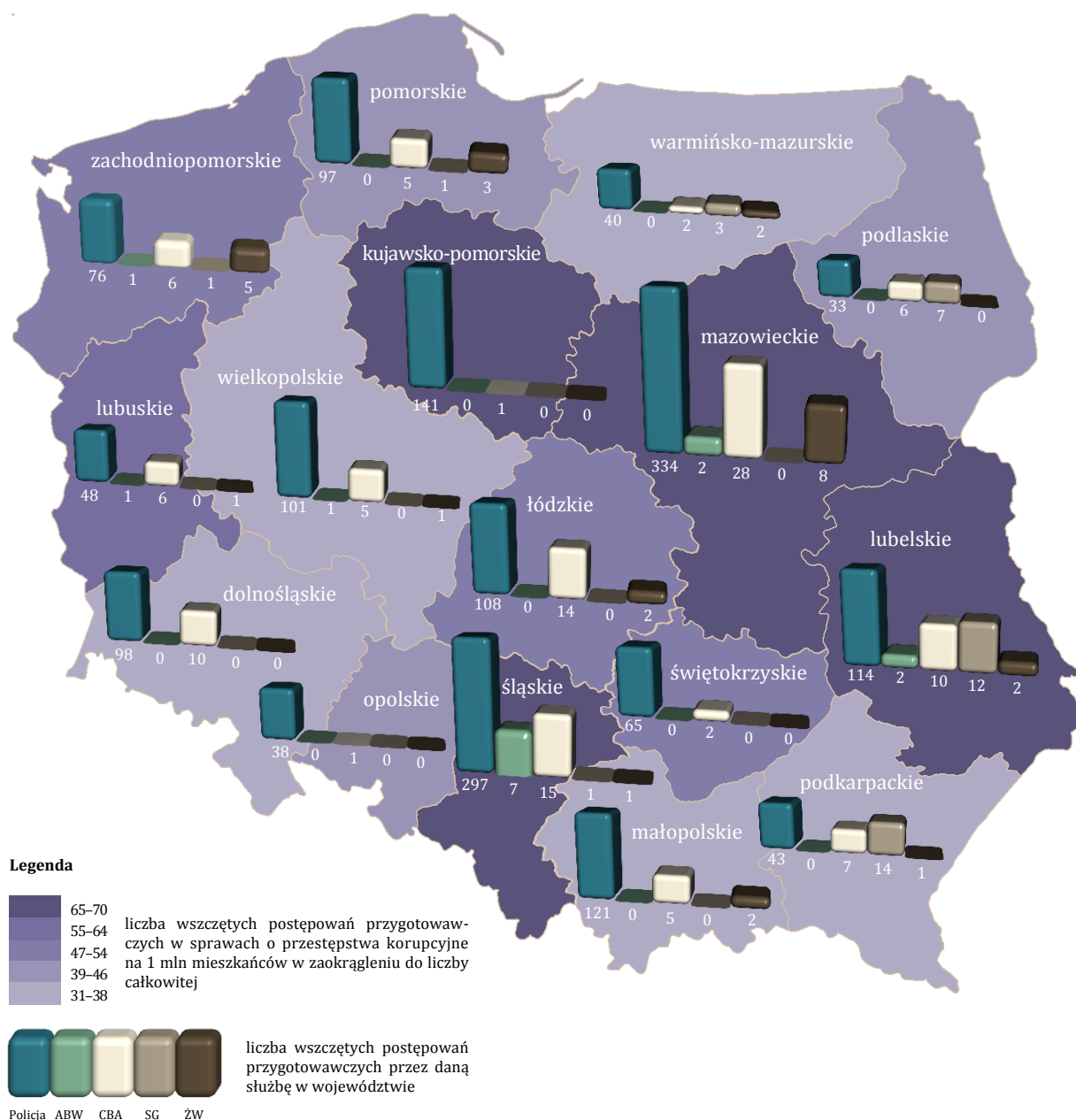
Największy procentowy wzrost wszczętych w 2014 r. postępowań przygotowawczych odnotowała ABW – o 56%. Niewielki wzrost zarejestrowało CBA (6%) oraz Policja (1,5%). W przypadku Straży Granicznej nastąpił spadek o ponad 23%, a Żandarmerii Wojskowej o 12,5%.

Policja prowadziła 1774 postępowania wszczęte w 2014 r., Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego – 14, Centralne Biuro Antykorupcyjne – 123, Straż Graniczna – 39, natomiast Żandarmeria Wojskowa – 28.

⁴ Dane gromadzone przez Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej, który monitoruje i koordynuje postępowania przygotowawcze dotyczące przestępczości korupcyjnej.

Wykres nr 5

Postępowania przygotowawcze w sprawach korupcyjnych wszczęte w 2014 r. z podziałem na województwa

Źródło: CBA, GUS, KGP, ABW, SG, ŻW

Podobnie jak w poprzednich latach najwięcej postępowań w sprawach korupcyjnych wszczęto na terenie województw mazowieckiego i śląskiego. Najmniej spraw wszczynanych było w województwach opolskim i podlaskim (podobnie w latach 2012–2013).

Najwięcej postępowań przygotowawczych w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców wszczęto w 2014 r. w województwie mazowieckim i śląskim (po 70), w 2013 r. – w mazowieckim (74). Najmniejszą liczbę postępowań w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców wszczęto w województwach podkarpackim i wielkopolskim (po 31). Podobnie było w 2013 r., kiedy wartości te wyniosły odpowiednio: dla województwa podkarpackiego – 26 i dla województwa wielkopolskiego – 30.

Podstawa wszczęcia postępowań przygotowawczych

Informacje o możliwości popełnienia przestępstwa mogą pochodzić z źródeł: od osób fizycznych, instytucji państwowych i samorządowych, mediów, lub być wynikiem własnych ustaleń: czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych czy kontroli. By wszcząć postępowanie, nie ma znaczenia, czy sprawca przestępstwa jest znany, istotna jest natomiast wiarygodność informacji – wskazanie faktów i dowodów, które uprawdopodobniają zaistnienie przestępstwa.

Tabela nr 4

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez Policję wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną

Podstawa wszczęcia	2012	2013	2014
ujęcie na gorącym uczynku	929	892	852
na podstawie materiałów operacyjnych	393	320	322
zawiadomienie pokrzywdzonego	199	195	226
zawiadomienie osoby innej niż pokrzywdzony	158	133	192
zawiadomienie instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej	144	133	124
zawiadomienie organu kontroli	37	14	7
na podstawie materiałów własnych Policji	11	10	18
w wyniku akcji Policji	4	2	5
inny czyn ujawniony w toku postępowania	12	34	28
inne	–	14	–
Razem	1887	1747	1774

Źródło: KGP

Tabela nr 5

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez ABW wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną

Podstawa wszczęcia	2012	2013	2014
materiały własne ABW	9	5	12
zgłoszenia osób	6	2	1
zawiadomienia instytucji	4	1	–
materiały prokuratury	–	1	1
Razem	19	9	14

Źródło: ABW

Tabela nr 6

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez CBA wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną

Podstawa wszczęcia	2012	2013	2014
wyłączenie z innego postępowania przygotowawczego	34	43	40
zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	29	15	21
materiały uzyskane w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych	25	26	38
materiały uzyskane w wyniku czynności kontrolnych	7	5	7
protokół przesłuchania świadka	2	–	3
notatka urzędowa	–	–	2
inne dokumenty	8	10	2
inne (np. przekazane przez inne służby lub organy)	8	17	10
Razem	113	116	123

Źródło: CBA

Tabela nr 7

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez Straż Graniczną wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną

Podstawa wszczęcia	2012	2013	2014
czynności w trybie 308 kpk (w wypadkach niecierpiących zwłoki)	32	39	22
zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	6	5	9
materiały operacyjne	4	3	5
materiały wyłączone z innego śledztwa	1	2	3
zawiadomienie od innego organu	1	2	–
inne dokumenty	24	–	–
Razem	68	51	39

Źródło: SG

Tabela nr 8

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez Żandarmerię Wojskową wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną

Podstawa wszczęcia	2012	2013	2014
ustalenia własne ŻW	19	10	12
zlecone przez wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury	13	16	4
wyłączone z innego postępowania do odrębnego prowadzenia	5	2	6
zawiadomienie dowódcy jednostki	3	–	1
zawiadomienie obywatelskie	2	2	3
przekazane przez inne organy ścigania	2	2	2
zawiadomienie organu kontrolującego (Departament Kontroli MON)	–	–	–
Razem	44	32	28

Źródło: ŻW

Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuraturę, Policję albo inny organ uprawniony do prowadzenia postępowań przygotowawczych w ramach swojej właściwości, tj. ABW, CBA, SG czy Służbę Celną (art. 304 § 1 kpk). Za niewykonanie tej powinności nie grozi jednak sankcja karna. Instytucje państwowe i samorządowe są zobligowane (art. 304 § 2 kpk) do niezwłocznego zawiadomienia prokuratury lub Policji, gdy w związku ze swoją działalnością uzyskają informacje o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ponadto do wykonania niezbędnych czynności zabezpieczających ślady i dowody przestępstwa przed ich zatarciem. Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie należy przede wszystkim do osób sprawujących funkcje kierownicze w instytucjach. Pracownik zobowiązany jest jedynie do zawiadomienia swoich przełożonych. Jeśli nie powiadomi o tym fakcie kierownictwa, może ponieść wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną lub służbową. Natomiast kierownictwo instytucji państwowych i samorządowych może odpowiadać m.in. za przestępstwo z art. 231 kk, tj. działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w wyniku niedopełnienia obowiązku.

Prowadzone postępowania przygotowawcze

Na liczbę prowadzonych postępowań składają się postępowania wszczęte w 2014 r. oraz kontynuowane z lat wcześniejszych.

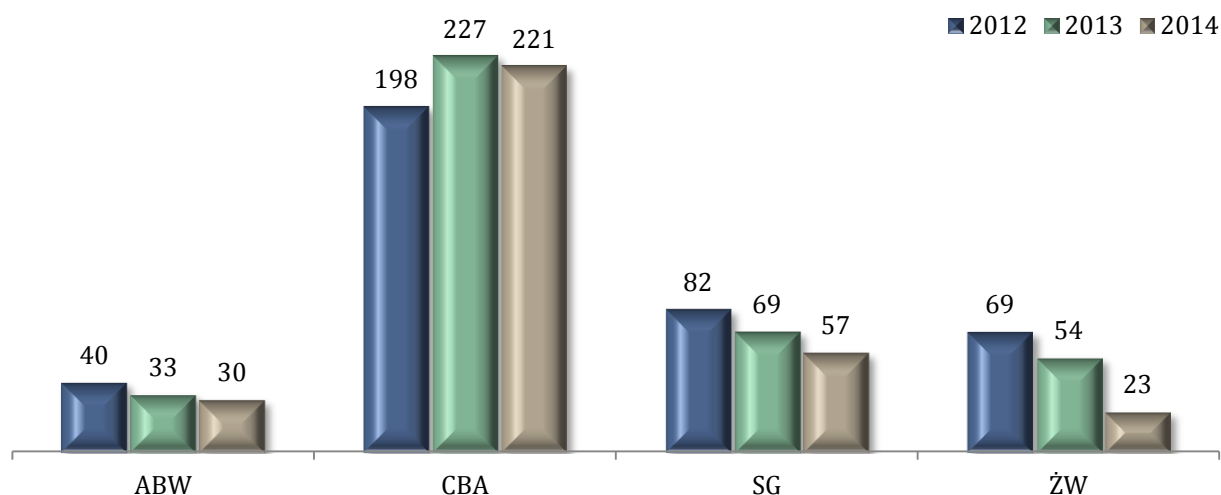
W art. 310 kpk precyzyjnie określono, że śledztwo powinno być ukończone w ciągu 3 miesięcy, a w przypadku jego niezakończenia przepisy Kodeksu postępowania karnego dopuszczają możliwość jego przedłużenia na dalszy czas oznaczony przez prokuratora.

W 2014 r. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego prowadziła 30 postępowań przygotowawczych w sprawach korupcyjnych⁵, Centralne Biuro Antykorupcyjne – 221, Straż Graniczna – 57, Żandarmeria Wojskowa zaś 23.

Poniżej zestawiono liczbę postępowań przygotowawczych prowadzonych przez wymienione służby w latach 2012–2014.

Wykres nr 6

Liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych przez służby w latach 2012–2014⁶

Źródło: ABW, CBA, SG, ŻW

⁵ W dwóch śledztwach wątki korupcyjne nie należały do podstawowego zakresu postępowania i były prowadzone równoległe do wątków dotyczących przestępstw z art. 258 kk i art. 231 § 1 kk.

⁶ Przekazane przez KGP dane nie zawierały informacji na temat liczby prowadzonych postępowań.

Zakończone postępowania przygotowawcze

Postępowanie przygotowawcze kończy postanowienie o jego zamknięciu (art. 321 kpk) lub umorzeniu (art. 322 kpk).

Postanowienie o zamknięciu śledztwa jest wydawane w sytuacji, gdy organ prowadzący postępowanie uzna, że zebrany materiał dowodowy jest wystarczający do skierowania aktu oskarżenia do sądu.

Postępowanie karne umarza się, jeśli z zebranego materiału dowodowego wynika, że:

- czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia,*
- czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa,*
- społeczna szkodliwość czynu jest znikoma,*
- ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze,*
- podejrzany zmarł,*
- nastąpiło przedawnienie karalności,*
- postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się,*
- sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych,*
- brak jest skargi uprawnionego oskarżyciela,*
- brak jest wymaganego zezwolenia na ściganie lub wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, chyba że ustawa stanowi inaczej,*
- zachodzi inna okoliczność wyłączająca ściganie.*

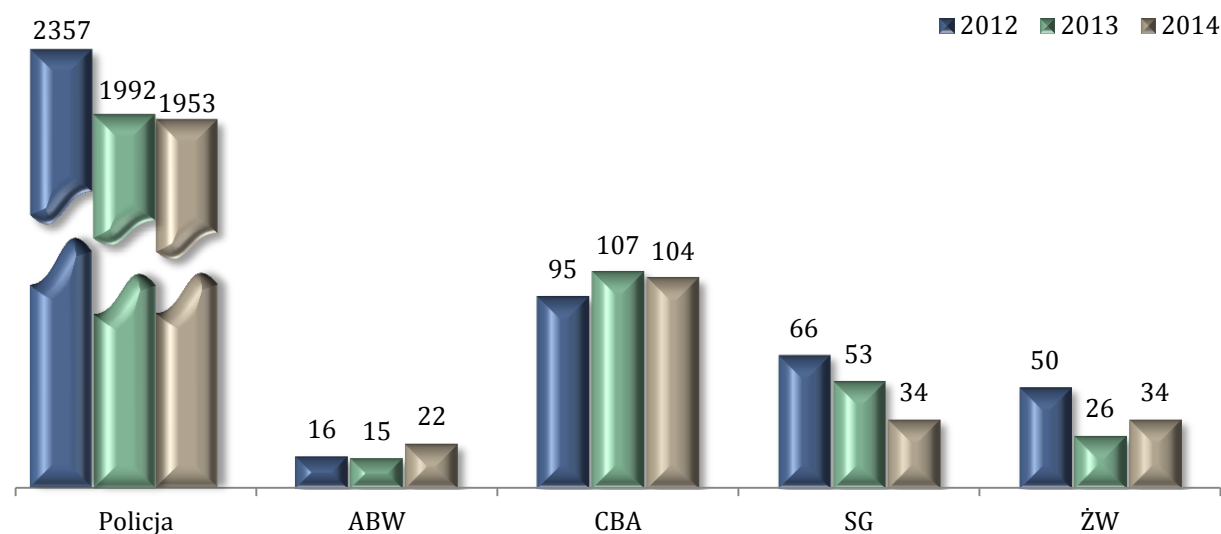
Ponadto postępowanie umarza się, gdy nie wykryto sprawcy.

Istnieje także możliwość warunkowego umorzenia postępowania. Polega ono na rezygnacji z ukarania sprawcy przestępstwa na rzecz poddania go próbie.

Liczba zakończonych postępowań w sprawach korupcyjnych w porównaniu do 2013 r. zmieniła się – zauważalnie wzrosła w przypadku Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Żandarmerii Wojskowej, zaś w przypadku Straży Granicznej wyraźnie spadła. Nieco mniej niż w ubiegłym roku zakończono postępowań przygotowawczych w Policji i CBA.

Wykres nr 7

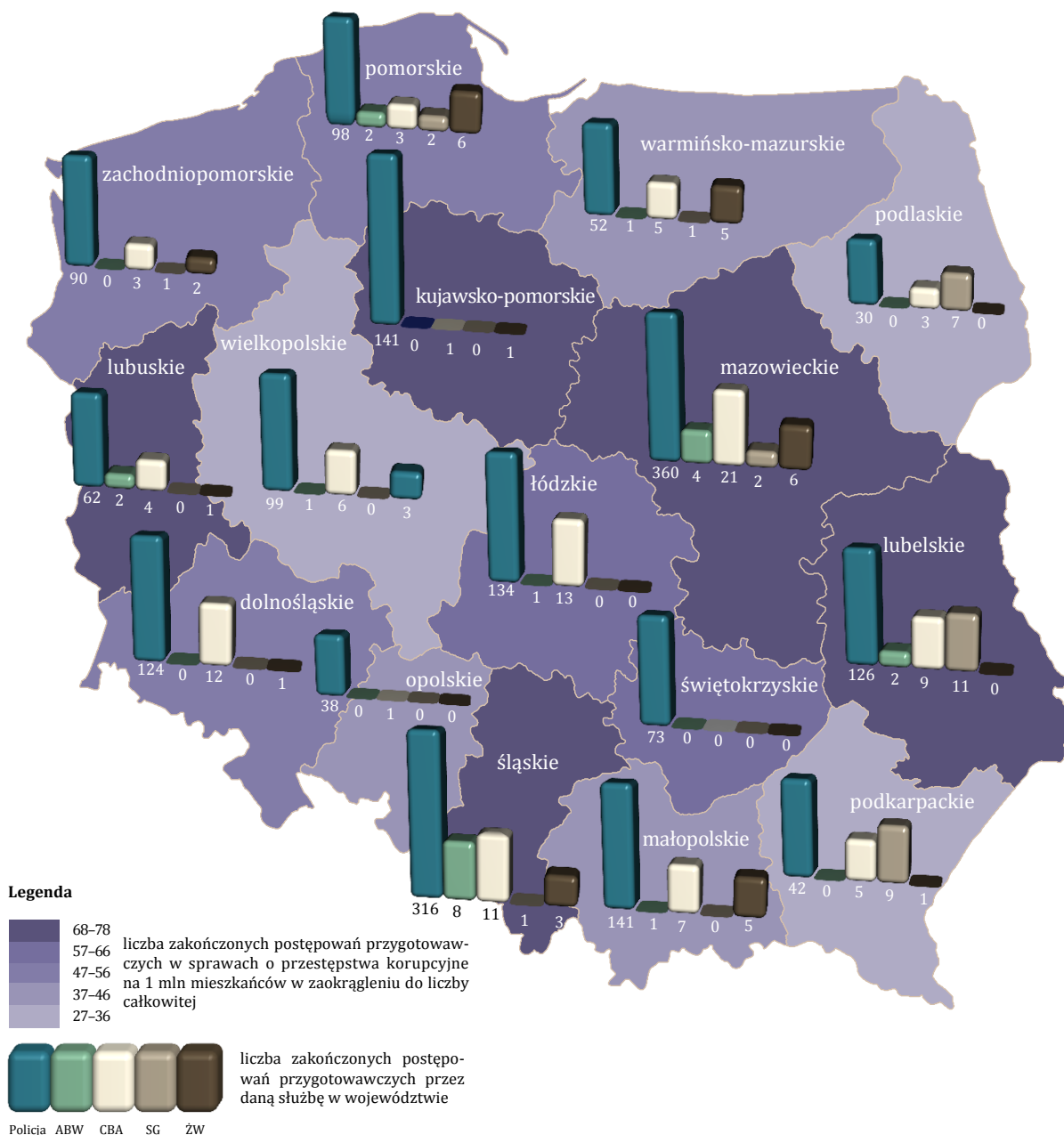
Liczba postępowań przygotowawczych zakończonych przez służby w latach 2012–2014

Źródło: KGP, ABW, CBA, SG, ŻW

Wykres nr 8

Postępowania przygotowawcze w sprawach korupcyjnych zakończone w 2014 r. z podziałem na województwa⁷

Źródło: CBA, GUS, KGP, ABW, SG, ŻW

W 2014 r. Policja zakończyła 1953 postępowania w sprawach o przestępstwa korupcyjne. W przypadku 1357 zakończonych postępowań wystąpiono z wnioskiem o sporządzenie aktu oskarżenia (69% wszystkich zakończonych, w 2013 r. również 69%). Umorzono 596 śledztw, w tym 19 warunkowo.

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego wystąpiła z wnioskiem o sporządzenie aktu oskarżenia w 11 przypadkach, tj. 50% zakończonych w 2014 r. postępowań (rok wcześniej w 40%). Umorzonych zostało 9 spraw, a 2 sprawy zakończono w inny sposób.

⁷ Dane Policji w 27 przypadkach nie zawierały informacji o województwie.

Skierowaniem aktu oskarżenia do sądu zakończono 62 postępowania prowadzone przez Centralne Biuro Antykorupcyjne, tj. blisko 60% wszystkich zakończonych (w 2013 r. 49%). Umorzono 37 spraw, 3 postępowania przekazano do innego organu, a 2 zakończono w inny sposób.

Z postępowań prowadzonych przez Straż Graniczną w sprawach z art. 228, 229 oraz 231 § 2 kk zakończono 34. W 29 przypadkach skierowano do sądu akt oskarżenia, co stanowi ponad 85% zakończonych postępowań (w 2013 r. 71%), 3 śledztwa umorzono, natomiast 2 przekazano innym organom.

Jednostki Żandarmerii Wojskowej wnioskowały o skierowanie aktów oskarżenia w 8 zakończonych sprawach o przestępstwa korupcyjne, ponadto 17 postępowań zostało umorzonych, a 9 przekazano innym organom ścigania.

Najwięcej postępowań przygotowawczych w sprawach korupcyjnych zakończono w 2014 r., podobnie jak w 2013 r., na terenie województwa mazowieckiego (393), najmniej w województwie opolskim (39). W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców najwięcej spraw zakończono w województwach mazowieckim i śląskim (po 74), w 2013 r. – na obszarze województw mazowieckiego (87) i łódzkiego (82). Z kolei najmniej postępowań w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców zakończono, tak jak w 2013 r., na terenie województwa podkarpackiego (2014 r. – 27, 2013 r. – 26).

Podejrzani w sprawach o przestępstwa korupcyjne

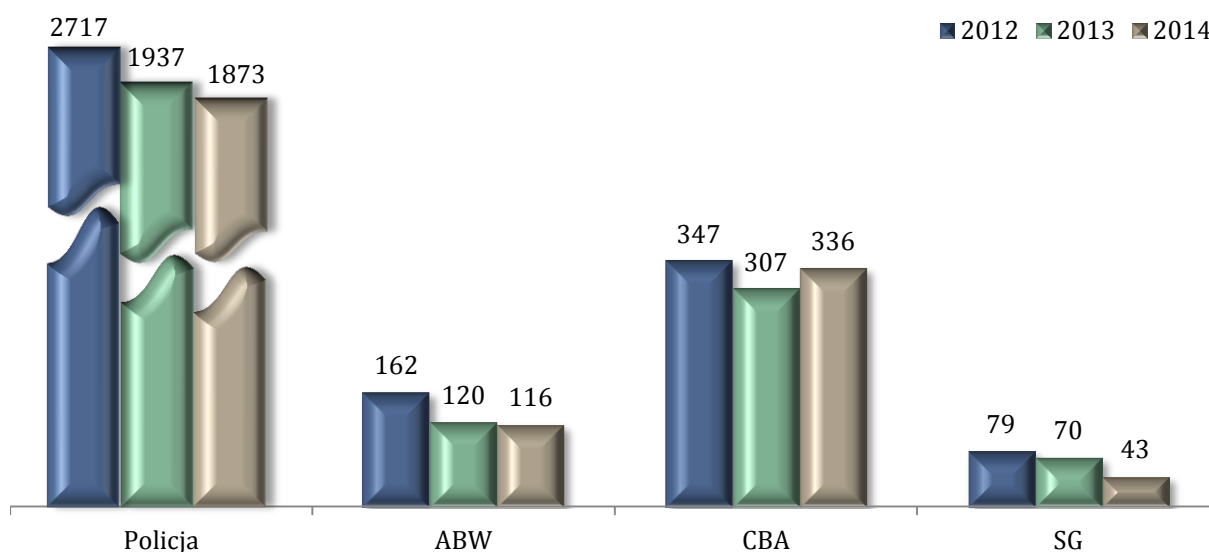

Zgodnie z art. 71 § 1 kpk podejrzanym jest osoba, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której bez wydania takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego. Z chwilą wniesienia do sądu aktu oskarżenia lub wniosku o warunkowe umorzenie postępowania osoba taka uważana jest za oskarżonego.

W 2014 r. jedynie CBA odnotowało wzrost liczby podejrzanych w postępowaniach dotyczących przestępstw korupcyjnych.

Wykres nr 9

Liczba podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez służby w latach 2012–2014

Źródło: KGP, ABW, CBA, SG

Zdecydowaną większość podejrzanych o przestępstwa korupcyjne stanowią mężczyźni. W prowadzonych przez Policję postępowaniach kobiety stanowiły blisko 16% spośród podejrzanych (w 2013 r. – 17%), w przypadku ABW – 5% (7%), CBA – ponad 19% (22%) i Straży Granicznej – ponad 11% (14%).

Wykres nr 10

Płeć podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach służb i organów ścigania w 2014 r.

Źródło: KGP, ABW, CBA, SG

W porównaniu do poprzedniego roku liczba podejrzanych spadła w 2014 r. o 66 osób. Osoby najaktywniejsze zawodowo, czyli w przedziale wiekowym 30–49 lat, stanowiły najliczniejszą grupę podejrzanych o popełnienie przestępstw korupcyjnych (ponad 50%).

Tabela nr 9

Wiek podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach w 2014 r.

Wiek podejrzanych	Policja	ABW	CBA	SG	Razem
do 20 lat	78	–	4	–	82
21–29 lat	375	1	20	5	401
30–39 lat	929 ⁸	12	113	17	1195
40–49 lat		19	88	17	
50 i więcej lat	451	84	111	4	650
nieokreślony	40	–	–	–	40
Razem	1873	116	336	43	2368

Źródło: KGP, ABW, CBA, SG

Niemal 70% podejrzanych stanowią obywatele Polski. Spośród obcokrajowców, których obywatelstwo udało się ustalić, nadal najliczniejszą grupę stanowią obywatele krajów sąsiednich – Ukrainy (0,6% wszystkich podejrzanych), Litwy (0,4%) i Białorusi (blisko 0,4%).

Tabela nr 10

Obywatelstwo podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach w 2014 r.

Obywatelstwo podejrzanych	Policja ⁹	ABW	CBA	SG	Razem
Polska	1144	112	335	18	1609
Ukraina	14	4	–	17	35
Litwa	10	–	–	3	13
Białoruś	9	–	–	3	12
Rumunia	8	–	–	–	8
Bułgaria	6	–	–	–	6
Turcja	2	–	–	1	3
pozostałe państwa Europy	10	–	1	–	11
Armenia	11	–	–	–	11
Inne	18	–	–	1	19
nieokreślone	641	–	–	–	641
Razem	1873	116	336	43	2368

Źródło: KGP, ABW, CBA, SG

⁸ Policja gromadzi dane podejrzanych o przestępstwa korupcyjne, stosując przedział wiekowy 30–49 lat.

⁹ W styczniu 2013 r. zmienił się zakres danych statystycznych gromadzonych przez Policję; wprowadzanie do systemu informacji dotyczącej obywatelstwa nie jest obligatoryjne.

Stosowane środki zapobiegawcze

Środki zapobiegawcze stosowane są w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania, a wyjątkowo także by zapobiec popełnieniu przez podejrzanego (lub oskarżonego) nowego, ciężkiego przestępstwa. Środki te można stosować tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że podejrzany (oskarżony) popełnił przestęp-

stwo (art. 249 § 1 kpk).

W toku postępowania mogą być zastosowane m.in. następujące instrumenty:

- dozór Policji,
- poręczenie majątkowe,
- poręczenie społeczne lub osoby godnej zaufania,
- zakaz opuszczania kraju,
- zatrzymanie paszportu,
- zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu,
- nakaz powstrzymywania się od określonej działalności lub od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów,
- tymczasowe aresztowanie.

O zastosowaniu środka zapobiegawczego decyduje prokurator – z wyjątkiem tymczasowego aresztowania, o którym decyduje sąd.

Poręczenie majątkowe to najczęściej stosowany środek zapobiegawczy w śledztwach w sprawach korupcyjnych.

Stosowanie tymczasowego aresztowania – najbardziej represyjnego środka – istotnie wzrosło w postępowaniach prowadzonych przez Straż Graniczną, natomiast spadło w sprawach prowadzonych przez Policję. W postępowaniach prowadzonych przez CBA i ABW liczba ta pozostała na poziomie z 2013 r.

Tabela nr 11

Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez Policję w latach 2012–2014

Rodzaj środka zapobiegawczego	2012	2013	2014
poręczenie majątkowe	483	226	200
dozór Policji	388	–	–
zakaz opuszczania kraju	42	39	41
tymczasowe aresztowanie	95	35	24
zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu	19	16	14
zatrzymanie paszportu	•	4	4
nakaz powstrzymywania się od określonej działalności lub od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów	–	–	1
Razem	1027	320	284

Źródło: KGP

W śledztwach prowadzonych w 2014 r. przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego najczęściej stosowano tymczasowe aresztowanie – zastosowano je wobec 8 podejrzanych.

Tabela nr 12

Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez ABW w latach 2012–2014

Rodzaj środka zapobiegawczego	2012	2013	2014
tymczasowe aresztowanie	–	6	8
poręczenie majątkowe	7	5	7
dozór Policji	7	2	2
zakaz opuszczania kraju	–	–	–
zatrzymanie paszportu	–	–	–
Razem	14	13	17

Źródło: ABW

W postępowaniach prowadzonych przez CBA w 2014 r. najczęściej stosowanym środkiem było poręczenie majątkowe (150). W dalszej kolejności stosowane były: dozór Policji (88) oraz zakaz opuszczania kraju (37). Najsurowszy środek – tymczasowe aresztowanie – został wykorzystany 25 razy.

Tabela nr 13

Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez CBA w latach 2012–2014

Rodzaj środka zapobiegawczego	2012	2013	2014
poręczenie majątkowe	94	105	150
dozór Policji	20	53	88
zakaz opuszczania kraju	16	37 ¹⁰	37
tymczasowe aresztowanie	25	26	25
zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu	13	13	13
nakaz powstrzymania się od określonej działalności lub od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów	1	–	2
inne	1	23	6
Razem	170	257	321

Źródło: CBA

¹⁰ W tym 7 zakazów połączonych z zatrzymaniem paszportu.

W postępowaniach prowadzonych przez Straż Graniczną najczęściej stosowanymi środkami zapobiegawczymi były: tymczasowe aresztowanie (18), poręczenie majątkowe (10), dozór Policji oraz zakaz opuszczania kraju (po 5).

Tabela nr 14

Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez Straż Graniczną w latach 2012–2014

Rodzaj środka zapobiegawczego	2012	2013	2014
tymczasowe aresztowanie	15	8	18
poręczenie majątkowe	11	14	10
dozór Policji	11	12	5
zakaz opuszczania kraju	5	11	5
zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu	8	2	–
zatrzymanie paszportu	2	2	4
zakaz kontaktowania się z innymi osobami	–	–	4
Razem	52	49	46

Źródło: SG

Zabezpieczone mienie i ujawnione korzyści majątkowe

W 2014 r. łączna wartość ujawnionych przez Centralne Biuro Antykorupcyjne korzyści majątkowych wyniosła 12 mln zł, ponadto ujawniono wręczenie 10 notebooków. Zabezpieczono mienie o wartości około 1,4 mln zł.

Korzyści majątkowe to różne dobra zaspokajające określone potrzeby, których wartość da się wyrazić w pieniądzu. Do korzyści zaliczamy, oprócz gotówki, m.in.: atrakcyjne przedmioty, wycieczki, ale także pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach, umorzenia długów czy udzielenie zamówienia publicznego.

Postępowania prowadzone przez Policję pozwoliły ujawnić udzielone korzyści majątkowe w łącznej kwocie ponad 2,6 mln zł. Wartość zabezpieczonego mienia wyniosła blisko 5,6 mln zł.

W postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego ujawniono udzielone korzyści majątkowe ogólnej wartości 23,3 mln zł oraz przyjęte korzyści wartości 12,4 mln zł. Wartość zabezpieczonego mienia to prawie 680 tys. zł.

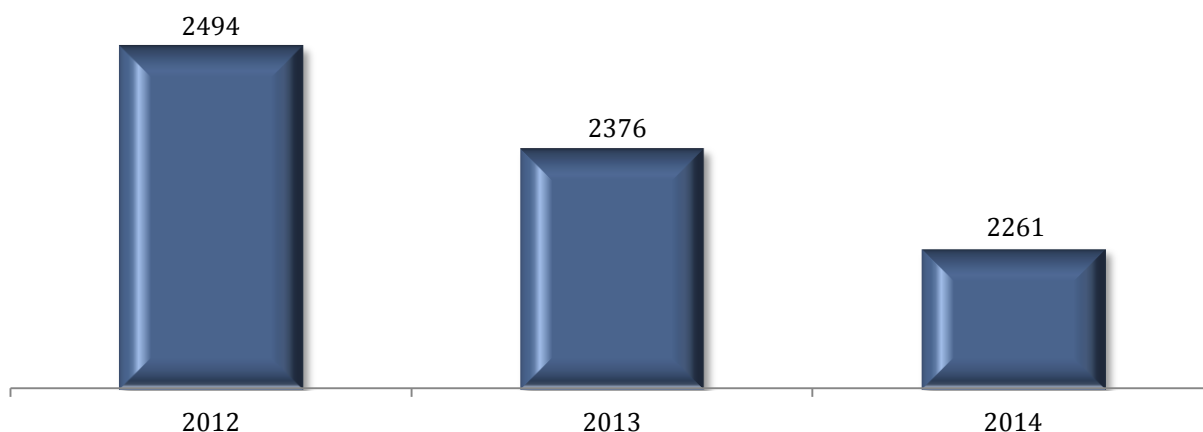
W śledztwach w sprawach korupcyjnych wszczętych przez Straż Graniczną ujawniono korzyści majątkowe: 4,3 tys. zł, 1900 euro, 100 dolarów amerykańskich i 50 hrywien. Zabezpieczono mienie na łączną kwotę blisko 1,3 mln zł, 3140 euro oraz 455 dolarów amerykańskich.

Prawomocne skazania

W 2014 r. za przestępstwa korupcyjne skazano 2261 osób. Oznacza to, że liczba skazanych za te przestępstwa spadła o 5% w porównaniu z 2013 r., w którym wydano takie orzeczenia wobec 2376 osób.

Wykres nr 11

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Zdecydowaną większość wydanych w 2014 r. orzeczeń stanowiły wyroki za przestępstwo przekupstwa (art. 229 kk) – 1434 przypadki. W 2012 r. takich skazań było 1644, czyli blisko 66% wszystkich wyroków skazujących za czyny korupcyjne, w 2013 r. zaś 1720, czyli ponad 72%. Kolejnym przestępstwem, w przypadku którego najczęściej wydawano rozstrzygnięcia skazujące, była sprzedajność urzędnicza (art. 228 kk). W latach 2012–2014 wyroki skazujące za to przestępstwo stanowiły średnio 11,7% skazań za czyny korupcyjne.

Tabela nr 15

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej czynu głównego

Kwalifikacja prawna (artykuł)	2012	2013	2014
228 kk	304	278	256
229 kk	1644	1720	1434
230 kk	119	102	94
230a kk	218	119	251
231 § 2 kk	93	92	95
250a kk	33	16	14
296a kk	17	13	14
296b kk	66	27	87
305 kk	•	8	16
46 ustawy o sporcie	•	1	–
47 ustawy o sporcie	•	–	–
48 ustawy o sporcie	•	–	–
54 ustawy refundacyjnej	•	–	–
Razem	2494	2376	2261

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Najczęściej orzekaną karą za przestępstwa korupcyjne było pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem jego wykonania. W latach 2012–2014 kara taka została orzeczona w 88–90% postępowań. Bezwzględną karę pozbawienia wolności wymierzano niewielkiej grupie oskarżonych: w 2012 r. – 5,3%, w 2013 r. – 6,1%, zaś w 2014 r. – 4,7%. Drugą według częstości stosowania była kara grzywny samoistnej orzekana wobec 4% skazanych.

Tabela nr 16

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej czynu głównego z podziałem na rodzaj kary

Rok	Kwalifikacja prawna (artykuł)	Rodzaj kary							
		grzywna samoistna		ograniczenie wolności		pozbawienie wolności		środki karne orzeczone samoistnie (świadczenie pieniężne)	Razem
			w tym z zawie- szeniem		w tym z zawie- szeniem		w tym z zawie- szeniem		
2012	228 kk	8	–	2	–	294	263	–	304
	229 kk	69	8	5	1	1570	1484	–	1644
	230 kk	1	–	2	–	116	107	–	119
	230a kk	1	–	1	–	216	215	–	218
	231 § 2 kk	3	–	–	–	90	86	–	93
	250a kk	12	7	6	1	15	15	–	33
	296a kk	3	–	–	–	14	13	–	17
	296b kk	–	–	1	1	65	65	–	66
	Razem	97	15	17	3	2380	2248	–	2494
2013	228 kk	4	–	2	–	272	254	–	278
	229 kk	80	–	23	1	1616	1519	1	1720
	230 kk	2	–	–	–	100	83	–	102
	230a kk	7	–	–	–	112	112	–	119
	231 § 2 kk	3	2	–	–	89	77	–	92
	250a kk	–	–	3	–	13	12	–	16
	296a kk	1	–	–	–	12	12	–	13
	296b kk	–	–	2	2	25	25	–	27
	305 kk	2	–	1	–	5	5	–	8
	46 ust. o sporcie	–	–	–	–	1	1	–	1
	47 ust. o sporcie	–	–	–	–	–	–	–	–
	48 ust. o sporcie	–	–	–	–	–	–	–	–
	54 ust. refundacyjnej	–	–	–	–	–	–	–	–
	Razem	99	2	31	3	2245	2100	1	2376
	228 kk	4	–	3	–	249	233	–	256
	229 kk	72	2	9	1	1353	1281	–	1434
	230 kk	5	–	3	–	86	72	–	94
230a kk	2	–	1	–	248	245	–	251	
231 § 2 kk	–	–	–	–	95	93	–	95	
250a kk	–	–	–	–	14	14	–	14	
296a kk	–	–	–	–	14	14	–	14	
296b kk	2	–	4	4	82	81	–	87	
305 kk	3	–	–	–	13	13	–	16	
46 ust. o sporcie	–	–	–	–	–	–	–	–	
47 ust. o sporcie	–	–	–	–	–	–	–	–	
48 ust. o sporcie	–	–	–	–	–	–	–	–	
54 ust. refundacyjnej	–	–	–	–	–	–	–	–	
Razem	88	2	20	5	2154	2046	–	2261	

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

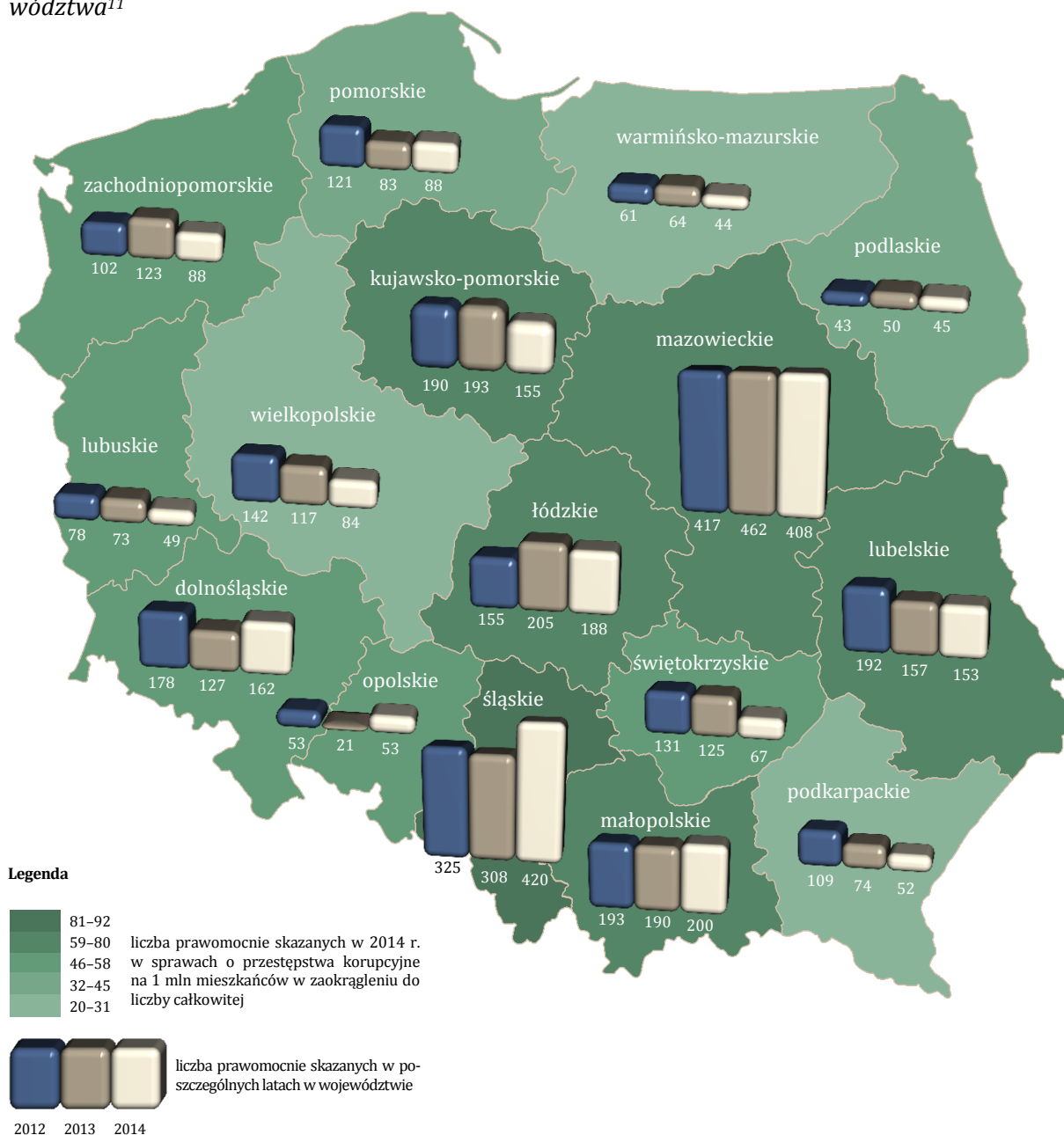
Za popełnienie przestępstw korupcyjnych najwięcej osób skazano w 2014 r. na terenie województwa śląskiego – 420, następnie mazowieckiego – 408.

Województwem, w którym w 2014 r. skazano za przestępstwa korupcyjne najmniej osób, było warmińsko-mazurskie (44).

Najwięcej skazań, w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców, przypadło na województwo śląskie (92), najmniej zaś na podkarpackie i wielkopolskie (po 24).

Wykres nr 12

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 z podziałem na województwa¹¹

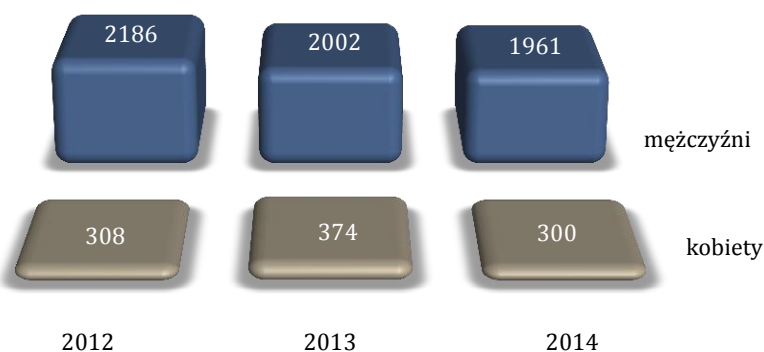
Źródło: CBA, GUS, Ministerstwo Sprawiedliwości

¹¹ W 2012 i 2013 r. prawomocnie skazano poza granicami kraju po 4 osoby, zaś w 2014 r. – 3 osoby, a w 2 przypadkach nie określono województwa skazania.

Zdecydowana większość skazanych za przestępstwa korupcyjne to mężczyźni. W 2012 r. stanowili oni 87,7%, w 2013 r. – 84,3%, a w 2014 r. – 86,7% skazanych.

Wykres nr 13

Płeć prawomocnie skazanych dorosłych za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

W grupie wszystkich skazanych kobiet, osądzone za przestępstwa korupcyjne stanowią 1%, natomiast w grupie wszystkich skazanych mężczyzn osądzeni za przestępstwa korupcyjne to 0,7%.

W minionym roku liczba wyroków za przestępstwa korupcyjne spadła do 2261 przypadków. W 2013 r. odnotowano 2376 takich orzeczeń.

Tabela nr 17

Prawomocnie skazani dorośli za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014

Płeć	2012		2013		2014	
	liczba	% ogółu skazanych danej płci	liczba	% ogółu skazanych danej płci	liczba	% ogółu skazanych danej płci
kobiety	308	0,90	374	1,16	300	1,03
mężczyźni	2186	0,58	2002	0,62	1961	0,74

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Informacje Ministerstwa Sprawiedliwości na temat skazanych recydywistów potwierdzają, że sprawcy przestępstw korupcyjnych bardzo rzadko są ponownie karani za ten rodzaj czynu zabronionego.

Recydywą podstawową (prosta – art. 64 § 1 kk) nazywamy sytuację, gdy sprawca skazany za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności popełnia w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary umyślne przestępstwo podobne do tego, za które już był skazany.

Recydywa wielokrotna (multirecydywa – art. 64 § 2 kk) zachodzi, gdy sprawca skazany w warunkach recydywy prostej, który odbył już co najmniej rok kary pozbawienia wolności, w ciągu 5 lat po odbyciu ostatniej kary ponownie popełnia umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu lub przestępstwo przeciwko mieniu popełnione z użyciem przemocy lub groźby jej użycia.

Popełnienie kolejno kilku czynów przestępczych niekoniecznie zalicza się do recydywy w rozumieniu Kodeksu karnego, powoduje natomiast istotne następstwa w wymiarze lub w wykonywaniu orzeczonych już kar.

Tabela nr 18

Dorośli recydywiści prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014

Kwalifikacja prawna (artykuł)	2012		2013		2014	
	art. 64 § 1 kk	art. 64 § 2 kk	art. 64 § 1 kk	art. 64 § 2 kk	art. 64 § 1 kk	art. 64 § 2 kk
228 kk	2	1	–	1	–	2
229 kk	2	–	3	–	4	–
230 kk	1	–	2	1	6	–
230a kk	–	–	–	–	1	–
231 § 2 kk	–	–	–	–	–	–
250a kk	2	–	–	–	–	–
296a kk	–	–	–	–	–	–
296b kk	–	–	–	–	–	–
305 kk	–	–	–	–	–	–
46 ustawy o sporcie	–	–	–	–	–	–
46 ustawy o sporcie	–	–	–	–	–	–
46 ustawy o sporcie	–	–	–	–	–	–
54 ustawy refundacyjnej	–	–	–	–	–	–
Razem	7	1	5	2	11	2

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Recydywa wielokrotna, w przypadku przestępstw korupcyjnych, ma charakter incydentalny; w 2014 r. dotyczyła jedynie sprzedajności urzędniczej (art. 228 kk).

W 2014 r. do zakładów karnych w celu odbycia kary za przestępstwa korupcyjne przyjęto łącznie 185 skazanych, w tym 17 kobiet i 168 mężczyzn – w porównaniu z rokiem 2013 jest to spadek o ok. 21%.

Tabela nr 19

Osoby przyjęte w latach 2012–2014 do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne z podziałem na płeć

Wymiar kary	2012		2013		2014	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
do 1 roku	77	3	63	3	71	9
powyżej 1 roku do 2 lat	131	4	106	7	67	6
powyżej 2 lat do 3 lat	25	2	33	2	17	1
powyżej 3 lat do 5 lat	12	2	15	–	6	1
powyżej 5 lat	6	–	5	–	7	–
Razem	251	11	222	12	168	17

Źródło: Centralny Zarząd Służby Więziennej

W trakcie odbywania kary w stosunku do 85 osób orzeczono warunkowe przedterminowe zwolnienie, a wobec 25 osób – przerwę w wykonywaniu kary.

Dane Centralnego Zarządu Służby Więziennej, dotyczące uprzedniej karalności osób pozbawionych wolności za przestępstwa korupcyjne (czyli zarówno tymczasowo aresztowanych, jak i skazanych), potwierdzają, że w dalszym ciągu występki te mają najczęściej charakter incydentalny.

Tabela nr 20

Osoby pozbawione wolności w sprawach o przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 z podziałem na płeć i uprzednią karalność

Uprzednia karalność	2012		2013		2014	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
brak recydywy	349	19	332	22	244	22
recydywa kodeksowa	26	–	23	3	23	1

Źródło: Centralny Zarząd Służby Więziennej

Przestępczość korupcyjna w organach ścigania i Siłach Zbrojnych RP

Zjawisko korupcji występuje także w służbach i organach powołanych do jej ścigania. Mimo podejmowania działań naprawczych i minimalizujących ryzyko zachowań przestępczych, zdarzają się niestety przypadki funkcjonariuszy podejrzanych o korupcję. Należy jednak zaznaczyć, że jest to promil wszystkich pracujących w danej służbie.

Policja

W 2013 r. zmieniły się zasady gromadzenia danych statystycznych przez Policję, wobec czego Biuro Spraw Wewnętrznych KGP posiada informacje tylko o tych przypadkach przedstawienia zarzutów policjantom, w których to Biuro zainicjowało wszczęcie śledztwa lub w których prowadzący prokurator powierzył BSW wykonanie poszczególnych czynności.

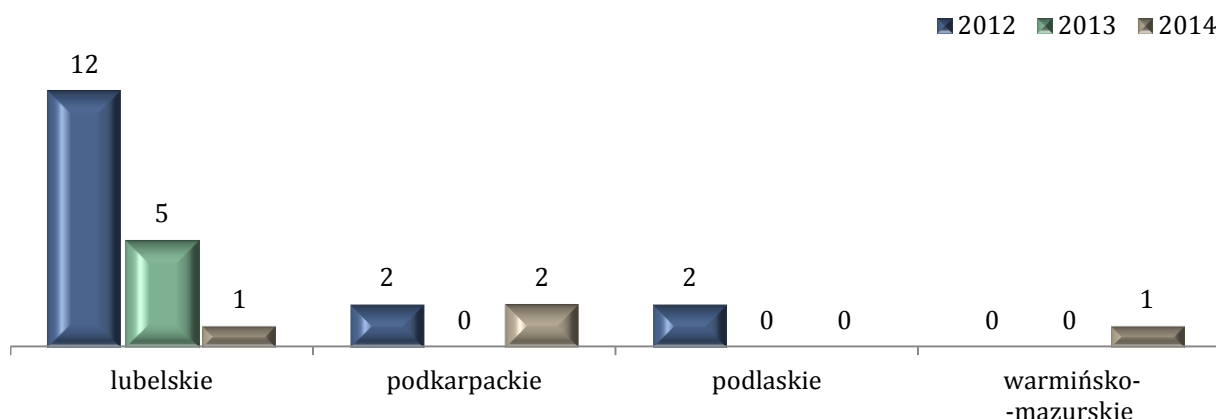
Z przekazanych przez Biuro danych wynika, iż w 2014 r. 369 policjantom przedstawiono łącznie 1108 zarzutów, z czego 485 z art. 228, 229, 230, 230a oraz 231 § 2 kk. Przestępstwa o charakterze korupcyjnym stanowiły 44% czynów zarzucanych funkcjonariuszom Policji.

Straż Graniczna

Z danych statystycznych Straży Granicznej wynika, że w 2014 r. 4 funkcjonariuszom tej formacji przedstawiono zarzuty korupcyjne, w tym 2 osobom na obszarze województwa podkarpackiego.

Wykres nr 14

Liczba funkcjonariuszy Straży Granicznej z zarzutami korupcyjnymi w latach 2012–2014 z podziałem na województwa

Źródło: SG

W latach 2012–2014 podejrzani najczęściej zatrudnieni byli na stanowiskach starszego kontrolera oraz kontrolera.

Tabela nr 21

Stanowiska służbowe zajmowane przez podejrzanych funkcjonariuszy Straży Granicznej w latach 2012–2014

Stanowisko służbowe	Liczba funkcjonariuszy z zarzutami		
	2012	2013	2014
zastępca komendanta placówki SG	–	–	2
starszy kontroler	5	3	1
kontroler	5	2	–
młodszy asystent	3	–	1
asystent	2	–	–
specjalista	1	–	–
Razem	16	5	4

Źródło: SG

Siły Zbrojne RP

Żandarmeria Wojskowa wszczęła w 2014 r. 28 śledztw o przestępstwa korupcyjne w wojsku. Zarzuty, jakie przedstawiono 31 podejrzanym, dotyczyły:

- w 18 przypadkach przekroczenia uprawnień bądź niedopełnienia obowiązków służbowych (art. 231 § 2 kk),
- w 7 przypadkach przyjęcia korzyści majątkowej (art. 228 kk),
- w 3 przypadkach udzielenia korzyści majątkowej (art. 229 kk).

W grupie podejrzanych, którym zarzucono popełnienie 55 przestępstw korupcyjnych i innych bezpośrednio z nimi związanych, znalazło się 19 żołnierzy i 12 osób cywilnych. Większość z nich stanowiły osoby w przedziale wiekowym 30–39 lat.

Tabela nr 22

Wiek podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez Żandarmerię Wojskową wszczętych w latach 2012–2014

Wiek	Liczba podejrzanych		
	2012	2013	2014
do 20 lat	–	–	–
21–29 lat	–	–	2
30–39 lat	2	5	15
40–49 lat	13	21	11
50 i więcej lat	11	9	3
Razem	26	35	31

Źródło: ŻW

W roku 2014 najczęściej stosowanym środkiem zapobiegawczym wobec sprawców przestępstw korupcyjnych było zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu.

Tabela nr 23

Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez Żandarmerię Wojskową w latach 2012–2014

Rodzaj środka zapobiegawczego	Liczba zastosowań		
	2012	2013	2014
dozór Policji	–	5	1
zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu	4	4	7
poręczenie majątkowe	2	4	3
tymczasowe aresztowanie	–	2	1
dozór przełożonego wojskowego	–	–	5
Razem	6	15	17

Źródło: ŻW

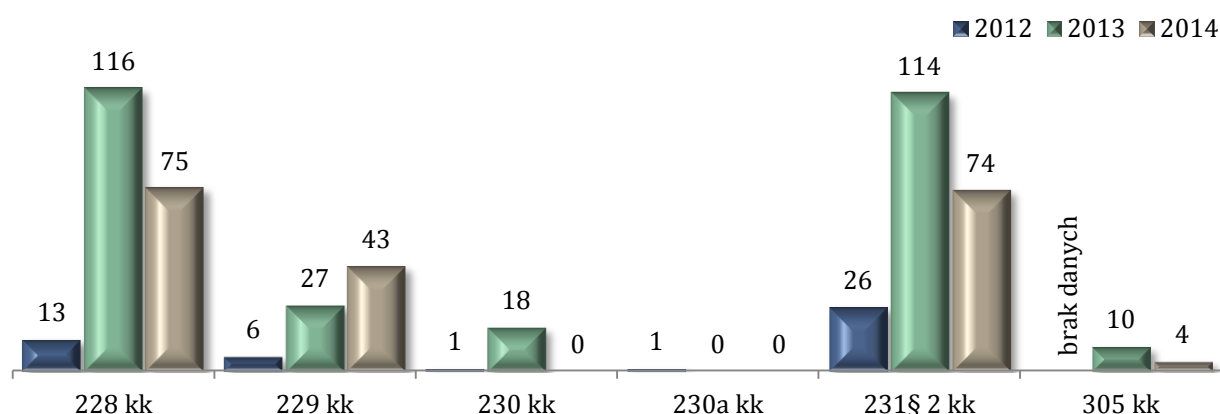
Jednostki Żandarmerii Wojskowej skierowały do prokuratur 8 wniosków o sporządzenie aktu oskarżenia, umorzyły 17 postępowań, a 9 przekazały do prowadzenia innym organom ścigania.

Ujawniono korzyści majątkowe w łącznej kwocie ponad 142 tys. zł, natomiast straty Skarbu Państwa określono na nie mniej niż 31 mln zł.

Dane Naczelnej Prokuratury Wojskowej wskazują, że w 2014 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury prowadziły 49 postępowań przygotowawczych – w omawianym okresie wszczęto 16 z nich.

Wykres nr 15

Liczba zarzutów przedstawionych przez wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej

Źródło: Naczelna Prokuratura Wojskowa

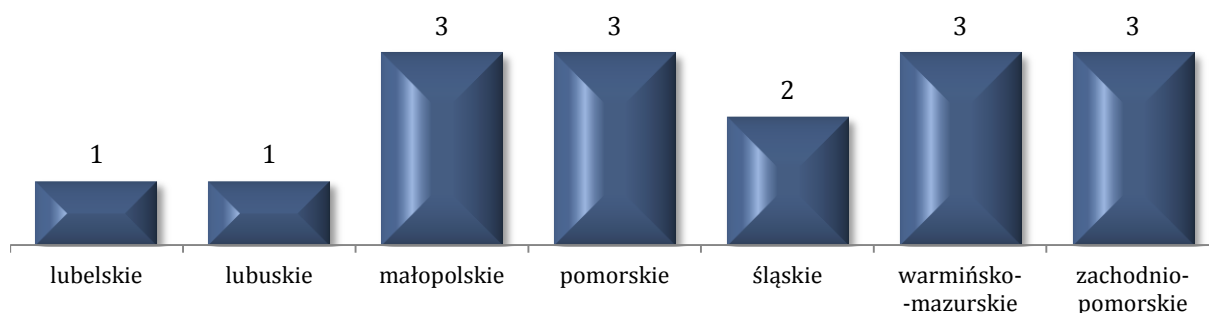
W postępowaniach najczęściej przedstawiano zarzuty z art. 228 (przyjęcia korzyści majątkowej) oraz art. 231 § 2 kk (przekroczenia uprawnień, niedopełnienia obowiązków).

Status podejrzanego miało w nich łącznie 128 osób. Wśród podejrzanych znalazło się 122 mężczyzn i 6 kobiet.

Postępowania były wszczynane na terenie 7 województw: po 3 w małopolskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim, po jednym zaś w województwie lubelskim oraz lubuskim.

Wykres nr 16

Liczba postępowań wszczętych przez wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w 2014 r. z podziałem na województwa

Źródło: NPW

Wniesieniem aktu oskarżenia do sądu zakończono 15 postępowań, 17 zostało umorzonych, 4 sprawy skierowano do innych organów, a 3 zakończono w inny sposób.

W postępowaniach prowadzonych przez prokuratury wojskowe wartość ujawnionych korzyści majątkowych wyniosła ponad 1,4 mln zł, a zabezpieczonego mienia 35 tys. zł.

Służba Celna

Organy ścigania przedstawiły 10 funkcjonariuszom celnym łącznie 12 zarzutów – w 8 przypadkach z art. 228 kk i w 4 z art. 231 § 2 kk.

Najczęściej stosowanym środkiem zapobiegawczym było tymczasowe aresztowanie, a wobec 2 funkcjonariuszy Służby Celnej nie został zastosowany żaden ze środków zapobiegawczych.

Tabela nr 24

Środki zapobiegawcze stosowane wobec podejrzanych funkcjonariuszy Służby Celnej

Rodzaj środka zapobiegawczego	Liczba zastosowań		
	2012	2013	2014
tymczasowe aresztowanie	–	2	5
poręczenie majątkowe	–	4	2
zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu	–	1	1
Razem	–	7	8

Źródło: Ministerstwo Finansów

Poniższa tabela przedstawia stanowiska służbowe, które zajmowali funkcjonariusze Służby Celnej podejrzani o korupcję.

Tabela nr 25

Stanowiska służbowe zajmowane przez podejrzanych funkcjonariuszy Służby Celnej

Stanowisko służbowe	Liczba funkcjonariuszy		
	2012	2013	2014
starszy specjalista	4	4	5
młodszy specjalista	2	4	1
specjalista	2	–	4
młodszy ekspert	2	–	–
ekspert	1	–	–
Razem	11	8	10

Źródło: MF

Wśród podejrzanych funkcjonariuszy w 2014 r. było 7 mężczyzn i 3 kobiety.

Dane Departamentu Wywiadu Skarbowego Ministerstwa Finansów

Departament Wywiadu Skarbowego Ministerstwa Finansów nie prowadzi postępowań przygotowawczych, co nie pozwala na zestawienie wyników jego pracy z informacjami pozostałych służb.

Uprawnienia jednostki ograniczają się do czynności operacyjno-rozpoznawczych, które polegają m.in. na: uzyskiwaniu, gromadzeniu, przetwarzaniu i wykorzystywaniu informacji o dochodach, obrotach, rzeczach i prawach majątkowych podmiotów podlegających kontroli skarbowej. Wywiad skarbowy wykonuje także czynności realizacyjne oraz zapewnia ochronę fizyczną i techniczną inspektorom kontroli skarbowej. Departament współpracuje z organami, służbami i instytucjami państwowymi, w tym z Policją, ABW, CBA, Strażą Graniczną i Służbą Celną.

Wykorzystując właściwe dla wywiadu skarbowego metody i formy działań operacyjno-rozpoznawczych, w 2014 r. prowadzono 103 sprawy korupcyjne, o 15 mniej niż w roku 2013, z czego:

- w 71 przypadkach głównym przedmiotem postępowania były przestępstwa określone w art. 231 kk,
- w 26 przypadkach przestępstwa określone w art. 228 kk,
- w 4 przypadkach przestępstwa określone w art. 229 kk,
- w 2 przypadkach przestępstwa określone w art. 230 kk.

We wszystkich sprawach zainteresowaniem operacyjnym objęto ogółem 238 osób, o 63 mniej niż w roku 2013.

Tabela nr 26

Osoby objęte zainteresowaniem operacyjnym w latach 2012–2014 w sprawach prowadzonych przez Departament Wywiadu Skarbowego Ministerstwa Finansów

Rodzaj wykonywanej pracy	Liczba osób objętych zainteresowaniem operacyjnym		
	2012	2013	2014
zatrudnieni w izbach i urzędach skarbowych	103	101	98
zatrudnieni lub pełniący służbę w Służbie Celnej	87	69	53
zatrudnieni w urzędach kontroli skarbowej	54	57	41
przedsiębiorcy lub osoby fizyczne	80	56	36
zatrudnieni w Ministerstwie Finansów	13	17	10
funkcjonariusze publiczni spoza Ministerstwa Finansów	1	1	–
Razem	338	301	238

Źródło: Departament Wywiadu Skarbowego MF

W wyniku prowadzonych spraw korupcyjnych osiągnięto m.in. następujące rezultaty:

- w ramach współpracy z prokuraturą i Policją przedstawiono zarzuty 1 osobie,
- złożono 2 zawiadomienia do prokuratury,
- 9 zawiadomień o nieprawidłowościach przekazano do innych instytucji,
- złożono wnioski o kontrolę oświadczenia majątkowego 1 osoby.

Spis tabel

1. Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w 2014 r.....	7
2. Liczba przestępstw zarejestrowanych w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej czynu.....	9
3. Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK z podziałem na województwa.....	10
4. Postępowania przygotowawcze prowadzone przez Policję wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną.....	14
5. Postępowania przygotowawcze prowadzone przez ABW wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną.....	14
6. Postępowania przygotowawcze prowadzone przez CBA wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną.....	15
7. Postępowania przygotowawcze prowadzone przez Straż Graniczną wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną.....	15
8. Postępowania przygotowawcze prowadzone przez Żandarmerię Wojskową wszczęte w latach 2012–2014 z podziałem na podstawę inicjującą procedurę karną.....	15
9. Wiek podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach w 2014 r.....	21
10. Obywatelstwo podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach w 2014 r.	21
11. Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez Policję w latach 2012–2014.....	22
12. Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez ABW w latach 2012–2014.....	23
13. Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez CBA w latach 2012–2014.....	23
14. Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez Straż Graniczną w latach 2012–2014.....	24
15. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej czynu głównego.....	26
16. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej czynu głównego z podziałem na rodzaj kary.....	27
17. Prawomocnie skazani dorośli za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014.....	29
18. Dorośli recydywiści prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014.....	30
19. Osoby przyjęte w latach 2012–2014 do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne z podziałem na płeć.....	31
20. Osoby pozbawione wolności w sprawach o przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 z podziałem na płeć i uprzednią karalność.....	31
21. Stanowiska służbowe zajmowane przez podejrzanych funkcjonariuszy Straży Granicznej w latach 2012–2014.....	33
22. Wiek podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez Żandarmerię Wojskową wszczętych w latach 2012–2014.....	33
23. Rodzaje środków zapobiegawczych stosowanych wobec podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych przez Żandarmerię Wojskową w latach 2012–2014.....	34
24. Środki zapobiegawcze stosowane wobec podejrzanych funkcjonariuszy Służby Celnej.....	35
25. Stanowiska służbowe zajmowane przez podejrzanych funkcjonariuszy Służby Celnej.....	36
26. Osoby objęte zainteresowaniem operacyjnym w latach 2012–2014 w sprawach prowadzonych przez Departament Wywiadu Skarbowego Ministerstwa Finansów.....	37

Spis wykresów

1. Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w KCIK w latach 2007–2014	8
2. Liczba przestępstw zarejestrowanych w latach 2012–2014	8
3. Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2014 r. z podziałem na województwa	11
4. Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych w latach 2012–2014	12
5. Postępowania przygotowawcze w sprawach korupcyjnych wszczęte w 2014 r. z podziałem na województwa	13
6. Liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych przez służby w latach 2012–2014	16
7. Liczba postępowań przygotowawczych zakończonych przez służby w latach 2012–2014	17
8. Postępowania przygotowawcze w sprawach korupcyjnych zakończone w 2014 r. z podziałem na województwa	18
9. Liczba podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez służby w latach 2012–2014	20
10. Płeć podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach służb i organów ścigania w 2014 r.	20
11. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014	25
12. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014 z podziałem na województwa	28
13. Płeć prawomocnie skazanych dorosłych za przestępstwa korupcyjne w latach 2012–2014	29
14. Liczba funkcjonariuszy Straży Granicznej z zarzutami korupcyjnymi w latach 2012–2014 z podziałem na województwa	32
15. Liczba zarzutów przedstawionych przez wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w latach 2012–2014 według kwalifikacji prawnej	34
16. Liczba postępowań wszczętych przez wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w 2014 r. z podziałem na województwa	35

ISBN 978-83-62455-06-5